

Betliejaus seserų generalinės kapitulos baigiamoji deklaracija

„*Aš atsiminsiu sandorą su tavimi tavo jaunystės dienomis ir sudarysiu su tavimi amžiną sandorą*“ (Ezekielio 16, 6)

Ilgas ir vaisingas darbas reformuojant mūsų Konstitucijas buvo užbaigtas Betliejaus, Mergelės Marijos Dangun ėmimo ir šventojo Brunono seserų neeilinė generalinė kapitula, sušaukta 2021 m. spalio 31 – lapkričio 23 dienomis Prancūzijoje, Dievo Šlovės Dievo Motinos vienuolyne, Monvuorone (Montsvoirons), Prancūzijoje. Asamblėją sudarė 70 asmenų – visos vienuolinės šeimos priorės ir delegatės iš kiekvieno vienuolyno, kiti nariai pagal pareigas ir mūsų apaštaliniai asistentai – kun. Jeanas Qurisas ir motina Genevieve Barriere.

Mes jaučiame didelį dėkingumą Dievui už šią kapitulą, kuri teikė pirmenybę kokybiškam dialogui tarp į kapitulą susirinkusių seserų: pakaitomis vyko asamblėjos susirinkimai, pasidalinimo grupelės bei laisvi pokalbiai. Asamblėją praturtino įvairioms kartoms bei daugeliui šalių atstovaujančių seserų įvairovė. Nuo pat pradžių pabrėždama mažiau centralizuotą ir labiau sinodinį valdymą, sesuo Emmanuelė pateikė savo tarnystės ataskaitą visai asamblėjai, o ne vien definitoriams, kaip tai buvo daroma iki šiol. Nuolatinės tarybos seserys pateikė savo pareigų atlikimo ataskaitą ir asmeniškai liudijo apie savo klaidų įsisąmoninimo bei atsivertimo kelią. Asistentai taip pat apžvelgė savo misijos kelią ir išdėstė darbo rezultatus, pradėdami nuo apaštališkojo vizito 2015 metais. Jų tvirta ir geranoriška laikysena buvo ypač vaisinga palydint iki šios kapitulos dirbusią nuolatinę tarybą ir visą vienuolinę šeimą.

Įvadinėje dvasinėje kalboje kapitulos pradžioje sesuo Emmanuelė mus pakvietė atsiduoti nuolankumui ir tiesai, pranašo Ezekielio šviesoje primindama: „*Mes išpuikome ir sau priskyrėme tai, kas buvo gryna Dievo dovana. Mes laikėme save geresnėmis, mielai klausėmės pagyrų...*“

Idant toliau siektume tiesos, šiandien norime labiau įsiklausyti, pažinti ir pabrėžti „kito“ indėlį bendruomenės viduje ir išorėje. Pasak kapitulos pradžioje rekolekčių metu mums kalbėjusio generalinio cistersų abato Domo Mauro Giuseppe Lepori, „asmuo ar bendruomenė, kurie moka klausytis, yra daug reikšmingesni už tuos, kurie visuomet nori primesti savo pačių žodžius, idėjas ar nuomones, savo pačių pajautas. Kas klausosi, tampa autoritetu, nes slėpiniu būdu leidžia pačiam Jėzui Kristui, Dievo Žodžiui, auginti bendrystę“.

Kad pagilintume savo klaidų suvokimą, Šventojo Jono brolių generalinis prioras, brolis François-Xavieras Cazali atvyko pasidalinti su mumis savo kongregacijos patirtimi, kurios kelią jis permastė Išėjimo knygos, žydų tautos pamatinės patirties, šviesoje.

Tam, kad galėtume aiškiai išžiūrėti į mūsų veiklos sunkius sutrikimus, trys *išklausymo lastelės* nariai – tėvas abatas emeritas Domas Etienne'as Ricaud, iš Sen Benua prie Lauros (Saint Benoit-sur-Loire), psychologė ir psichoanalitikė Anne Lannegrace ir motina Marie Kristen, vienuolė iš Žuko (Jouques) abatijos, papildydami apaštalinių asistentų ataskaitas (pateiktas 2020 metų priorų asamblėjoje ir šioje kapituloje), atvyko pasikalbėti su asamblėja ir pasidalinti rekomendacijomis, kurias parengė, remdamiesi 25 pokalbiais ir 6 raštiškais liudijimais, *išklausymo lastelės* surinktais nuo 2021 metų sausio mėnesio iki šios dienos.

Domas Etienne'as Ricaud priminė, jog *išklausymo laštelės* uždavinių sąrašė iškelti tikslai yra „atskleisti išnaudojimo atvejus, ypač tuos, kuriuos sukėlė *iškreipto mąstymo ir valingo veikimo sistema, ir tuos, kurie kilo iš nesąmoningo ir neapgalvoto elgesio, bei skatinti drąsias ir tvarias reformas, įveikiančias netinkamas praktikas, aptiktas mūsų Betliejaus vienuolynuose*“. Būtent todėl reikėjo, kad kapituloje dalyvautų ir *išklausymo laštelės* nariai.

Kapituloje konfrontuodamos atviru ir laisvu dialogu, besidalindamos savo skirtingomis patirtimis, permąstydamos savo istoriją, ieškojome tiesos ir pripažinome savo klaidas bei nukrypimus. Kelių kapituloje dalyvavusių bei sužeidimus patyrusių seserų skausmingi liudijimai mums padėjo suvokti jų kančią ir tapti jautresnėms. Visa tai padėjo mums apčiuopti sistemos šaknis. Mes galėjome atpažinti tokio veikimo būdo sunkias pasekmes – kai kurių tarp mūsų esančių ar išėjusių seserų gyvenimai yra sužaloti dėl nutrūkusio pasitikinčio santykio su Dievu ar su Bažnyčia, dėl gyvenimo praradimo ar kaltės jausmo, išklausymo ir priėmimo trūkumo, depresijos, tapatybės ar savivertės jausmo praradimo.

Kapitulos metu ne kartą turėjome progą pripažinti savo kaltes ir išreikšti atgailą per maldos šauksmus, kreipiamus į Gailestingąjį Dievą. Mes norime, kiek pajėgiame, ir toliau žengti atlyginančio teisingumo keliu ir tęsti dialogą su sužeistais asmenimis. Mes nuolankiai atsiprašome visų žmonių, kurie dėl mūsų kentėjo.

Ši atgaila mums suteikė naujo polėkio, įsipareigojome žengti „kultūros keitimo“ keliu. Todėl ir rašome šią baigiamąją deklaraciją, kurią parengė ir už kurią balsavo kapitulos seserys, idant išreikštume savo sprendimą aiškiu ir nedviprasmiu žodžiu.

Ši deklaracija taip pat yra skirta kiekvienam ir kiekvienai, kurie paliudijo, kad buvo sunkiai sužeisti mūsų bendruomenės; mes, kapitulos seserys, norime jiems pasakyti, jog esame pasirengusios sutelkti visas jėgas, kad mūsų gyvenimo trūkumai ir klaidos nebeprisikartotų ir nebebūtų tokių kančių bei tokių sugriautų gyvenimų priežastimi.

Ši deklaracija taip pat yra skirta kiekvienai mūsų seseriai, ypač bendruomenių atsakingosioms, idant jos galėtų remtis šiuo bendru įsipareigojimu ir drauge eiti ilgu asmeninio bei bendruomeninio atsivertimo keliu. Būtent su tokia intencija ši deklaracija buvo pateikta kapitulos seserims balsuoti.

Asamblėjos pokalbių metu mes galėjome įvardinti šiuos vadovavimo trūkumus, kurie galėjo tapti išnaudojimų ir užvaldymų priežastimi:

- Idealistinis ir pernelyg centralizuotas vadovavimo suvokimas.
- Perdėtai sureikšmintas bei nepamainomą santykį su seserimis puoselėjantis priorės vaidmuo. Tai galėjo skatinti emocinį užvaldymą ir vienodos mąstysenos tarp seserų konformizmą, užslopinant asmeninę sąžinę ir sveiką gyvenimo bei žodžio cirkuliaciją tarp seserų.
- Tarp priorių ir atsakingųjų pasireiškianti maternalizmo tendencija bei tariamas pajėgumas pačioms atpažinti ir išspręsti visas problemas. Tai daro kitas seseris infantilias, neįvertinama jų laisvė ir pozityvi autonomija. Tokiu atveju nei jų brandus mąstymas, nei pajėgumas laisvai viduje apsispręsti negali skleistis, slopinamas iniciatyvumas.
- Su vienuoliniu gyvenimo idealu susijęs pernelyg didelis reiklumas gimdo baimę nepajėgti gyventi tokiu pašaukimu bei sukelia kaltės jausmą.

- Tam tikras paslapties saugojimo nerašytas įstatymas, dėl kurio galėjo kilti nutylėjimai ir melai.
- Dėl nepakankamos informacijos kai kurios seserys daug ko nežinojo, trūko atsakomybės prisiėmimo.
- Dėl atsivėrimo išorei trūkumo mes laikėmės užsisklendusios viduje, autoreferenciškume, negalėdamos kritiškai įvertinti savo įsitikinimų.

Todėl didžioji dauguma kapituloje dalyvavusių seserų su dėkingumu priėmė *išklausymo lastelės* rekomendacijas. Jos mums suteikia konkrečias gaires, padėsiančias vienuolynams žengti reformų keliu. Į daugelį rekomendacijų jau yra atsižvelgta mūsų naujose Konstitucijose, kurias rašėme nuo 2018 m. Tai bus nauji tekstai, kuriais remsimės mūsų vienuolynų gyvenime. Juose rasime ir aiškių saugiklių. Padedant mūsų apaštaliniam asistentams bei Romos mums paskirtiems kanoniniams asistentams, tėvui François-Xavierui Dumortier s. j. bei tėvui Philippe'ui Toxé, šios naujos Konstitucijos buvo rašomos ir taisomos kolegialiai, jas peržiūrėjo ir nuolatinė taryba, ir seserys redaktorės, ir kiekvienos bendruomenės amžinųjų įžadų seserys su amžiniais įžadais. Rašant bendrus skyrius apie mūsų vienuolinę šeimą, darbas vyko bendradarbiaujant su mūsų broliais. Susirinkus į generalinę kapitulą, kapituliančių asamblėja užbaigė taisymo darbus ir dėl jų balsavo.

Tarp esminių pasikeitimų bei jau priimtų sprendimų, nurodytų mūsų naujose Konstitucijose, galėtume išskirti šiuos:

- Išmintingesnis negu praeityje pašaukimų ištyrimas.

Evangelinės rekolekcijos, skirtos jaunoms moterims, norinčioms iširti savo pašaukimą, vyksta nenutolstant nuo kasdieninio seserų gyvenimo būdo.

Konstitucijose taip pat pabrėžiame, kad jaunuolė negali būti priimta anksčiau, nei sulaukus 22 metų, be to, ji turėtų būti pakankamai brandi, kad galėtų siekti vienuolinio gyvenimo. Jei ji studijuoja, mes prašome, kad ji pabaigtų savo studijų ciklą.

- Pradinės formacijos trukmė buvo nustatyta remiantis naujomis kanoninėmis normomis, pateiktomis Pašvęstojo gyvenimo kongregacijos dokumente: *Cor Orans*.

Noviciato vienuolynuose greta priorės paskiriama ir sesuo ugdytoja. Siekiant geriau įvertinti jaunos sesers vienuolinį kelią, tuose vienuolynuose yra sudarytos ugdymo tarybos, kurias sudaro visos seserys ugdytojos bei sesuo priorė.

Bendruomenė yra reguliariai informuojama ir su ja tariamasi per pradinius sesers formacijos etapus.

„Ratio formationis“ (ugdymo programa) numato atvirumą kvalifikuotai išorinei pagalbai.

Dvasinio palydėjimo vaidmuo buvo geriau apibrėžtas, atskiriant paklusnumo (paklusimo veiksmo) ir klusnumo (asmens savybės) kategorijas, su galimybe, gerbiant laisvą pasirinkimą, turėti kitą palydėtoją nei priorę, taip pat atskiriant *for externum* (išorinę asmens sritį) nuo *for internum* (vidinės), paklusnumo įžadu įpareigojant vien tik *for externum* atveju.

- Kolegialumo instancijos, turinčios patarimo bei sprendimo galią, yra numatytos mūsų Konstitucijose (vietinės ir generalinės kapitulos ir tarybos), leidžiančios aktyviai dalyvauti kiekvienai seseriai kaip bendruomenės gyvajam akmeniui.
- Vietinių priorių vadovavimo mandato trukmė buvo apribota iki 12 metų, su išskirtine galimybe, bendruomenei prašant, jį pailginti dar trejus ar šešerius metus. Šis mandato apribojimas padės išvengti tam tikro sąstingio ir suteiks galimybę jaunesnėms seserims įnešti atsinaujinimo mūsų charizmos naudai.

Betliejaus priorės mandatas trunka 6 metus, su galimybe atnaujinti jį vieną kartą.

- Dėl rūpinimosi sergančiomis seserimis: „serganti sesuo gauna informaciją bei patarimų, kad galėtų priimti informuotus sprendimus ir duoti laisvą sutikimą jai siūlomam medicininiam gydymui ir procedūroms. Priorė kartu su seserimi slaugytoja prižiūri, kad būtų gerbiama seserų ligonių laisvė, jų orumas bei intymumas“ (Konstitucijos). Sveikatos klausimais mes kreipiamės į profesionalius specialistus.

- Dėl teisingos Mergelės Marijos vietos mūsų dvasingume:

Jau pradėta ir turi būti tęsiama formacija, siekianti apčiuopti ir pataisyti tai, kas sukėlė nesusipratimų, kaip antai priorės sutapatinimas su Mergele Marija.

„Mūsų pažado paklusti Mergelei Marijai turinys kyla iš laisvės, būdingos unikaliai bei asmeniniam kiekvienos iš mūsų įsipareigojimui Dievo Motinos atžvilgiu.“

(Konstitucijos). Kanoninis klusnumo įžadas buvo aiškiai atskirtas nuo pasišventimo Jėzui per Mergele Mariją, kuris kyla iš *for internum*.

Tą dieną, kai darbavomės drauge su 30 į mūsų kapitulą atvykusių mūsų brolių ir jų asistentu broliu Cesare'iu Falletti, OCist, mes taip pat nuoširdžiai pasidalinome apie mūsų šeimos iššūkius ir charizmą, mūsų vienumos ir bendrystės pašaukimą bei teisingo žodžio vietą mūsų tylos gyvenime.

Suprantame, kad, net jei ši kapitula siekia padėti tašką, nuo kurio nebegrįšime atgal mūsų reformos darbe, tai reikalauja pakeisti mentalitetą, ką padaryti yra sunku, todėl prireiks laiko bei ištvermės. Norime nueiti šį kelią sinodiniu būdu, gerbdamos kiekvienos sesers ir kiekvienos bendruomenės skirtingą ritmą.

Kai kurie vienuolynai jau kreipiasi pagalbos, iš išorės kviesdamiesi profesionalus – psichologus, antropologus – įvertinti su tarpusavio santykiais susijusį seserų gyvenimą, kad būtų paskatintas žmogiškas ir psichologinis brendimas, leidžiantis įsipareigoti vienuoliniam gyvenimui. Tuo tarpu tokie klausimai kaip atvirumo skirtingumui ir jo išraiškai stoka, jausmingumo į kraštutinumus nuvesti santykiai, pernelyg didelis sudvasinimas, neatsižvelgiant į žmogišką asmens dimensiją, infantilizavimas, mūsų vienuolinio gyvenimo idealizavimas dar reikalauja daug darbo, nes visa tai daugiau ar mažiau subtiliu būdu vis dar yra įsišakniję mūsų bendruomenės kultūroje.

Siekdamos ryžtingai žengti pirmyn įgyvendinant mūsų reformas ir būdamos įsitikinusios, kad jos mus paskatins dar ištikimiau gyventi mūsų pašaukimu ir charizma, mes, kapituloje dalyvavusios seserys, norime pasidalinti su seserimi Emmanuele, išrinkta mūsų generaline priore bei su naujai išrinkta nuolatine taryba prioritetais, kurie mums iškyla baigiantis šiai generalinei kapitulai:

- Kad ši deklaracija būtų perteikta bendruomenių kapituloms, taip pat gyvai bei išsamiai perteikiant *Kapitulos aktus*.
- Kad visiškas prioritetas būtų suteiktas priorių bei ugdytojų formacijai, numatant sesijas, idant šitaip būtų parengtas bei skatinamas priorių atsinaujinimas.
- Kad artimiausi kanoniniai vizitai būtų ypač pašvęsti generalinės kapitulos sprendimams įvertinti ir įvykdyti, *išklausymo lastelės* rekomendacijoms mūsų bendruomenėse ir Konstitucijoms įgyvendinti. Šie vizitai pirmiausia bus atlikti tuose vienuolynuose, kurių priorių mandatas pasibaigė, kad būtų išrinktos naujos priorės.
- Kad nuolatinė taryba, nors ji dar remiasi mūsų dviejų apaštaliųjų asistentų pagalba, būtų atidi ir kaskart, kai tik tai pasirodys reikalinga, kviestūsi pagalbininkų iš išorės, pajėgių mums padėti įvertinti ir tęsti mūsų reformos darbus.

Besibaigiant šiai generalinei kapitulai norime dar kartą išreikšti savo dėkingumą Bažnyčiai, kuri mus rūpestingai palydi. Kartojame žodžius, kuriuos popiežius Pranciškus parašė seseriai Emmanuelei 2021 m. kovo mėn. mūsų šeimos įkūrimo 70-ųjų metinių proga: „Džiaugiuosi, kad šis įvykis sutampa su jūsų Konstitucijų peržvalga, kuri ženklina gražų meilės ir bendrystės atnaujinimą, liekiant ištikimoms jūsų esminei charizmai.“ „Naujumas, ištryškęs iš krizės, kurios panorėjo Dvasia, niekada nėra naujumas, prieštaraujantis tam, kas yra sena, tačiau tai naujumas, kuris išdygsta iš to, kas sena, ir jį visada padarantis vaisingą.“ (Iš kalbos, pasakytos Romos kurijoje 2020 m. gruodžio 21 d.) „Linkiu, kad ateityje kiekvienas vienuolis bei vienuolė savo kontempliacijos tyloje su vis didesniu dosnumu dovanotų savo gyvenimą Bažnyčiai ir pasauliui, o šio dosnumo semtūsi iš vis gilesnio bei meilės kupino susitikimo su Kristumi.“

Su viltimi mes pavedame savo kelią Visagaliai Dievui, Mergelei Marijai ir šventajam Brunonui.

Deklaracijos tekstą į lietuvių kalbą išvertė Betliejaus seserys Lietuvoje, o suredagavo „Bernardinai.lt“.